

(27) Seat No: _____

No. of Printed Pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.Ed. I Semester EXAMINATION : 2016
Friday, 21st October
10:00 a.m. to 1:00 p.m.
PE01CMD203 – Educational Studies

Total Pages: 02

Maximum Marks: 70

Q.1 Answer in brief: Any five

[15]

- 1.1 What is information? How can it be used in improving education?
- 1.2 How would you organize your teaching for creating interdisciplinary knowledge in your B.Ed. students? Explain by giving illustration.
- 1.3 'Knowledge is a social product.' – Explain.
- 1.4 Is it appropriate to study only *Paravidya*? Why?
- 1.5 Give a list of emerging areas of research. Note two research problems in any of two emerging areas.
- 1.6 How would you utilize the knowledge you get from the study of the points in this course of 'Educational Studies'?

Q-2 Why does Peters give the criteria of the *process* of education instead of the criteria of *product* of education? Present you ideas focusing on these points: [10]
[A] Three criteria and their meaning. [B] Guidance from these criteria for education.

OR

Q-2 Compare the Indian and the Western view of education in the context of human development. Would you favor any one of this view or prefer a combination? Give your arguments. [10]

Q-3 Write short notes: Any two

[10]

- 3.1 Meaning and scope of education-studies
- 3.2 Importance of qualitative research in educational studies
- 3.3 The futuristic view of education and its effect on teacher-education

Q-4 Answer in brief: Any five

[15]

- 4.1 What can be done to enhance the educational competence of B.Ed. students?
- 4.2 Name five websites which are useful for educational studies. What information can be availed from each of them?
- 4.3 In the context of quality of education give two arguments in favor and two against liberalization.
- 4.4 Present your contemporary world-view. What is your thinking for education in context of that world view?
- 4.5 How is content analysis done? Illustrate.
- 4.6 What do you like most in democratic education? Explain any two such points.

Q-5 "In a few years from now, open-learning system will become the main system of studying." Do you agree with this statement? Discuss in detail about the prospects and challenges to open-learning. [10]

OR

Q-5 Explain the concept of globalization and localization giving illustrations. How are they complementary to each other? Describe their effect on present day education. [10]

Q-6 Write short notes : Any two

[10]

- 6.1 Major approaches to mentoring and their benefits
- 6.2 Research attitude: Concept and Development
- 6.3 Privatization: The new engine of Quality-Education

(P.T.O.)

ગુજરાતી અનુવાદ

- પ્ર-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ પાંચના સંક્ષિપ્તમાં ઉત્તર આપો. [૧૫]
- ૧.૧ માહિતી એટલે શું? શિક્ષણની સુધારણામાં માહિતીનો શો ઉપયોગ છે?
 - ૧.૨ બી.એડ. ના વિદ્યાર્થીઓમાં શિક્ષણની આંતરવિદ્યાશાખાકીય સમજ ઉત્પન્ન થયા તે માટે તમે અધ્યાપનમાં શી કાળજી લેશો? ઉદાહરણ આપી સ્પષ્ટ કરો.
 - ૧.૩ 'જ્ઞાન સામાજિક પેદાશ છે' - સમજાવો.
 - ૧.૪ માત્ર પરાવિદ્યાનો જ અભ્યાસ કરાવવો યોગ્ય છે? શા માટે?
 - ૧.૫ સંશોધનમાં ઉભરતાં ક્ષેત્રોની યાદી આપો. તેમાંનાં કોઈપણ બે ક્ષેત્રો અંતર્ગત કરી શકાય તેવાં બે-બે સંશોધન શીર્ષકો નોંધો.
 - ૧.૬ 'શિક્ષણ અભ્યાસ' અંતર્ગત તમે આ પ્રશ્નપત્રમાં જે મુદ્દાઓનો અભ્યાસ કરો છો તે તમને ભવિષ્યમાં કઈ રીતે કામ આવશે?
- પ્ર-૨ પીટર્સ શિક્ષણની નીપજના માનદંડો આપવાના બદલે શિક્ષણની પ્રક્રિયાના માનદંડો શા માટે આપે છે? નીચેના [૧૦]
- મુદ્દાના આધારે તમારી વિચારણા રજૂ કરો.
- (૧) ત્રણ માનદંડો અને તેના અર્થ (૨) શિક્ષણ વિશે પ્રાપ્ત થતું માર્ગદર્શન
- અથવા
- પ્ર-૨ શિક્ષણના ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય ખ્યાલોની તુલના માનવ-વિકાસના સંદર્ભમાં કરો. તમે આ બંનેમાંથી કોઈ [૧૦]
- એકની તરફેણ કરશો કે બન્નેનો સમન્વય કરશો? તમારી દલીલો આપો.
- પ્ર-૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. [૧૦]
- ૩.૧ શિક્ષણ અભ્યાસનો અર્થ અને વ્યાપ
 - ૩.૨ શિક્ષણ અભ્યાસમાં ગુણાત્મક સંશોધનની અગત્ય
 - ૩.૩ શિક્ષણનો ભવિષ્ય-કલ્પનાલક્ષી (futuristic) ખ્યાલ અને શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ પર તેની અસરો
- પ્ર-૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ પાંચના સંક્ષિપ્તમાં ઉત્તર લખો. [૧૫]
- ૪.૧ બી.એડ.ના વિદ્યાર્થીઓનું શૈક્ષણિક સામર્થ્ય વધારવા માટે શું કરી શકાય?
 - ૪.૨ શિક્ષણ-અભ્યાસમાં ઉપયોગી થાય તેવી પાંચ વેબસાઇટનાં નામ આપો. દરેક વેબસાઇટ પરથી કઈ માહિતી મળે છે તે જણાવો.
 - ૪.૩ શિક્ષણની ગુણવત્તાના સંદર્ભમાં ઉદારીકરણની તરફેણમાં અને વિરુદ્ધમાં બે-બે દલીલો આપો.
 - ૪.૪ તમારું સમકાલીન વિશ્વ-દર્શન (world-view) રજૂ કરો. આ વિશ્વદર્શનના સંદર્ભમાં શિક્ષણ માટે તમે કેવી વિચારણા કરો છો?
 - ૪.૫ વિષયવસ્તુ-વિશ્લેષણ કઈ રીતે કરવામાં આવે છે? ઉદાહરણ આપો.
 - ૪.૬ લોકશાહીય શિક્ષણમાં તમને સૌથી વધુ કઈ બાબત ગમે છે? કોઈપણ બે બાબતોની સ્પષ્ટતા કરો.
- પ્ર-૫ 'આવનારા થોડાં વર્ષોમાં મુક્ત અધ્યયન પ્રણાલી જ અભ્યાસ કરવા માટેની મુખ્ય પ્રણાલી બની જશે.' તમે આ [૧૦]
- વિધાન સાથે સંમત થાવ છો? મુક્ત અધ્યયનની ભાવિ તક અને પડકારો વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- અથવા
- પ્ર-૫ વેશ્વીકરણ અને સ્થાનિકીકરણની સંકલ્પના ઉદાહરણો આપી સ્પષ્ટ કરો. એ બન્ને એકબીજાનાં પૂરક કઈ રીતે [૧૦]
- છે? વર્તમાન શિક્ષણ પર આ બન્નેની અસરો વર્ણવો.
- પ્ર-૬ ટૂંકનોંધ લખો - કોઈપણ બે. [૧૦]
- ૬.૧ વાલીપણા (mentoring) ના મુખ્ય અભિગમો અને તેના ફાયદા
 - ૬.૨ સંશોધન વલણ: સંકલ્પના અને વિકાસ
 - ૬.૩ ખાનગીકરણ: ગુણવત્તાલક્ષી શિક્ષણનું નવું અન્વિજન